

DIPLOMATERV

RICHTER NOÉMI ALEXANDRA

2023

MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet, Budapest

„MSc” TÁJÉPÍTÉSZ-MÉRNÖK MESTERKÉPZÉSI SZAK

**A HAMZSABÉGI PARK ÉS TÁGABB KÖRNYEZETÉNEK
TÁJÉPÍTÉSZETI MEGÚJÍTÁSA**

Richter Noémi Alexandra

Konzulens: Dr. Balogh Péter István

Tanszékvezető: Dr. Balogh Péter István

Belső bíráló:

Külső bíráló:

Richter Noémi Alexandara

Budapest, 2023

ÖSSZEFOGLALÓ

Diplomatervem célja a jelenlegi Déli Körvasút beruházásához kapcsolódva, a XI. kerület Hamzáéig parkjának és tágabb környezetének tájépítészeti megújítása, figyelembe véve a kötött pályás beruházással járó fejlesztéseket. A fejlesztésekkel járó tervezést befolyásoló tényezőkhöz alkalmazkodtam, a tervezett vasúti műtárgy áttörésével az eddig egymástól elválasztott északi és déli városrészek összekötését hoztam létre.

A területen található zöldfelületeket (a „*Levendulás kert*”, a *Hamzsabégi park*, a *Zakatoló játszótér*) a tervezési elvek alapján átfogó koncepció szerint újragondoltam és egységesítettem, ezáltal kapcsolatot teremtettem közöttük. A megújított zöldfelületek összekapcsolása, az így létrejövő Dél-Budai zöldtengelyt erősítik annak központi láncszemeként. Ennek a láncszemnek jelentőségét tovább növeli a vasútfejlesztési projekt keretében tervezett Újbudai zöldfolyosó (kelet-nyugati tengely).

A tervezést megelőzve megismertem a környezetre vonatkozó jogszabályokat, rendezési terveket, a jelenlegi környezet kialakulásának történelmi alappilléreit. Tanulmányoztam külföldi példák terén a vasút melletti- és alatti területhasznosításokat, valamint hazai áttöréseket. A tervezői gondolataim kialakulásához rendelkezésemre szolgált a közösségi tervezésekről szóló cikkek, közvéleménykutatás eredményei. A helyszínelések alkalmával folytatott személyes beszélgetésekből levont következtetéseimet is beépítettem. A 7 hektáros tervezési terület meglévő állapotának helyszíni adottságait megvizsgáltam, az előnyöket, hátrányokat összegeztem, melyek kiindulópontként szolgáltak a tervezési irányok, gondolatok meghatározásához.

Tervezési célom olyan zöldfelületek létrehozása volt, melyek figyelembe veszik a meglévő faállományt, azok érték alapú védelmét. A sűrű faállomány és a monumentális vasúti műtárgy által keltett beárnyékoltságra kerestem megoldást, a térfalak feloldásával pedig nyitottság térérzetére törekedtem. A beruházással együtt járó befolyásoló tényezőkre reagáltam, így a tervezett vasúti műtárgy támfalát nem idegen, hanem a park életterébe bevont elemként kezeltem. A környező területek fejlesztését, a Bartók Béla út terveit is figyelembe vettem. A vasútépítés környezetfejlesztési projektben szereplő áttörések helyzetétől és méretétől tervezői döntésem szerint eltértem, azok helyét és nagyságát módosítottam. A létesített áttörés szlömösödésének megakadályozására és a monumentális tér barátságosabbá tételére külön figyelmet fordítottam. A vasúti műtárgy karbantartására szánt fenntartási zónát hasznosítottam a park részeként.

A BKK Zrt. által kért kerékpárút nyomvonalának kialakítására alternatív javaslatot adtam, mely felhasználja a meglévő úthálózatokat és a környező hálózatokhoz elérhetőbb kapcsolatot biztosít. A kialakított kerékpáros hálózat változatos térélményekkel tárja fel a parkot, az előírt kerékpáros sztrádával szemben.

A teljes tervezési területet zónákra osztottam, melyek karakterükben eltérnek egymástól, mint térhasználat, mint növényalkalmazási stratégia szempontjából. Programterv mutatja be a kialakított funkciókat és a fő áramlási irányokat.

Fő áramlási irányként megtartottam a sétány nyomvonalát, mely a két világot választja el egymástól, ehhez mérten fűztem fel a használható felületeket. A zöldfelületek megújítása során biztosítottam a városi közpark szerepkörhöz és a városi környezethez méltó illeszkedést. A park arculati és funkcionális kialakítását korszerű anyaghasználattal és reális megoldásokkal alkottam meg. Az úthálózat átgondolt kialakításával, és annak prioritizálásával teremttem meg a használók közötti konfliktusok feloldását.

A megújítási folyamat maga után vonzza a csatlakozó úthálózatok fejlesztését (gépjármű, kerékpáros), ezért forgalomtechnikai és úttervezési módosításokra is kiterjed a diplomaterv. A kerékpáros infrastruktúra fejlesztést nem csak az előírt Hamzsabégyi parkon áthaladó keletnyugati vonalán oldottam meg, hanem a környező úthálózatokon is. A Dél-Budai zöldtengely egységes felületének megteremtése érdekében a Sárbogárdi út egy részét járdaszintre emelt útpályával átalakítottam át a gyalogosok és kerékpárosok előnyére. Ugyanezen elv alapján több helyen vegyes forgalmú útfelületet terveztem meg melyen a kerékpárosok és gyalogosok előnyt élveznek a gépjárművek által is járt felületeken, ezzel célozom egy egységes térszerkezet létrehozására.

Fontosnak tartottam a klímaváltozásra reagálni tájépítészeti megoldásokkal, ezért alkalmaztam a csapadékvíz-visszatartás, az alternatív gyepgazdálkodás, ökológikus növényalkalmazás módszereit.

A városias jelleg és a városi park jelleg között teremttem meg a központi szerepkörű Főteret. Jelentősége miatt ezt a területet választottam kiemelt tervezési területnek. Lehatárolásakor fontosnak tartottam a környezetében megjelenő területhasználatokba is betekintést nyújtani, ezért a sportterületek és az áttörés részterülete megjelenik a kiviteli szintű terveken. A fő áramlási irányok metszéspontjában egy olyan főteret alakítottam ki, amely képes eloszlatni a használókat a kívánt funkció felé, és központi szerepkörével egy új identitást képez. A területet izgalmas elemekkel tettem vonzóvá (vízarchitektúra, vízmedence) a látogatók

számára, amivel tovább erősítettem szerepkörét. A téli időszakban is lehetőséget biztosítok a tér kihasználására karácsonyfa felállításának a lehetőségével.

Az átfogó koncepcióm végeredményében – a beruházás okozta hátrányból előnyt kovácsolva – egy egységes területet hoztam létre a zöldfelületek összekapcsolásával, mellyel párosul az élhető, színvonalas környezet kialakítása, az igényeknek megfelelő területhasznosítással. A parki elemek és felületek összessége magas színvonalú térélményt biztosítanak az aktív és passzív rekreációhoz.